



Vlaams
Parlement

stuk **169** (2009-2010) – Nr. 2
ingediend op 8 september 2011 (2010-2011)

Voorstel van resolutie

van de heren Lode Vereeck en Boudewijn Bouckaert,
mevrouw Patricia De Waele, de heer Peter Reekmans,
mevrouw Ulla Werbrouck en de heer Jurgen Verstrepen

betreffende de beslissingsbevoegdheid
over de bouwvergunning(en)
in verband met de Oosterweelverbinding

Verslag

namens de Commissie voor Mobiliteit en Openbare Werken
uitgebracht door mevrouw Annick De Ridder

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Jan Peumans.

Vaste leden:

mevrouw Karin Brouwers, de heer Dirk de Kort, mevrouw Griet Smaers, de heer Marc Van de Vijver;
de heren Pieter Huybrechts, Jan Penris, mevrouw Marleen Van den Eynde;
de heren Marino Keulen, Sas van Rouveroi;
de heren Bart Martens, Jan Roegiers;
mevrouw Sophie De Wit, de heer Jan Peumans;
de heer Peter Reekmans;
de heer Dirk Peeters.

Plaatsvervangers:

de heren Ludwig Caluwé, Carl Decaluwe, Ward Kennes, Johan Sauwens;
mevrouw Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, de heer Johan Deckmyn, mevrouw Katleen Martens;
de heer Jean-Jacques De Gucht, mevrouw Annick De Ridder;
mevrouw Michèle Hostekint, de heer Patrick Janssens;
de heer Bart De Wever, mevrouw Lies Jans;
de heer Marc Vanden Bussche;
de heer Filip Watteuw.

Stukken in het dossier:

169 (2009-2010) – Nr. 1: Voorstel van resolutie

De Commissie voor Mobiliteit en Openbare Werken behandelde op 4 februari 2010 het voorstel van resolutie van de heren Lode Vereeck en Boudewijn Bouckaert, mevrouw Patricia De Waele, de heer Peter Reekmans, mevrouw Ulla Werbrouck en de heer Jurgen Verstrepen betreffende de beslissingsbevoegdheid over de bouwvergunning(en) in verband met de Oosterweelverbinding (*Parl. St.* VI. Parl. 2009-10, nr. 169/1).

1. Toelichting door de heer Boudewijn Bouckaert

De heer *Boudewijn Bouckaert* noemt het voorstel van resolutie juridisch gekleurd. Het voorstel is om de procedures met betrekking tot de Oosterweelverbinding in Antwerpen uit het slop te helpen. Het wil een juridisch kader scheppen om de problematiek van de mobiliteit in Antwerpen sneller te kunnen aanpakken. Er is een volksraadpleging geweest in Antwerpen en de Antwerpenaars hebben zich met een heel duidelijke meerderheid uitgesproken tegen het BAM-tracé (BAM: Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel). Er is tegelijk een dreiging van de vernietiging van allerlei procedures door de Raad van State. Intussen heeft de Vlaamse Regering verschillende werkgroepen opgericht, de DAM-werkgroepen (DAM: Duurzame Antwerpse Mobiliteit).

Op juridisch en politiek vlak zit de afwerking van het Masterplan Antwerpen in het slop, aldus de spreker. Hij refereert aan verschillende uitspraken van minister-president Kris Peeters, die de geschetste afgang dramatisch vindt voor de Scheldestad en ook voor de mobiliteit in heel Vlaanderen. Antwerpen is een knooppunt voor de Vlaamse mobiliteit en op dat knooppunt staat het verkeer stil. Hij noemt de Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel voortaan de ‘Beheersmaatschappij Antwerpen Steriel’.

Het voorstel van resolutie grijpt terug naar een juridisch procedé dat al eerder is aangevend. Het is het procedé dat is gebruikt voor het project Deurganckdok¹. Ook voor dat project waren er heel zware juridische problemen, ondanks de urgentie om voor dat dok een bouwvergunning te bekomen gezien de nood aan extra capaciteit voor de Antwerpse haven. De Vlaamse Regering heeft dan besloten te werken met een nooddecreet. De heer *Eric Van Rompuy* corrigeert de spreker door erop te wijzen dat het een initiatief is geweest van het parlement en niet van de regering². De heer *Jan Penris* voegt daaraan toe dat die indiening door parlementsleden een truc was om niet via de Raad van State te moeten passeren.

In elk geval was het een poging om een maatschappelijk belangrijk project te versnellen, verklaart de heer *Boudewijn Bouckaert*. Het bestond er vooreerst in de Vlaamse Regering te machtigen om bouwvergunningen af te leveren die afwaken van de bestaande plannen van aanleg. Ten tweede schiep het decreet de mogelijkheid om de verleende bouwvergunningen door het Vlaams Parlement te laten bekrachtigen. Daardoor kregen de verleende bouwvergunningen het statuut van een wetgevende acte en waren ze dus immuun tegen mogelijke vernietiging door de Raad van State. Een risico dat bleef, was een procedure bij het Arbitragehof (thans Grondwettelijk Hof). Maar dat hof heeft de procedure over de hele lijn goedgekeurd, met als belangrijkste argument dat het ging om werken van zeer groot maatschappelijk belang.

¹ Voor de parlementaire behandeling van het decreet van 14 december 2001 (het Nooddecreet) zie: *Parl. St.* VI. Parl. 2001-02, nr. 872, 1-7.

² De indieners waren mevrouw Wivina Demeester-De Meyer en de heren Robert Voorhamme, Marc van den Abeelen, Johan Malcorps en Herman Lauwers.

LDD zou verkiezen dat over de problematiek van de Antwerpse mobiliteit, die de mobiliteit van heel Vlaanderen raakt, alle Vlamingen zich zouden kunnen uitspreken in een referendum. Maar dat is niet mogelijk. De ‘second best’ democratische weg is dan de zaak rechtstreeks door het Vlaams Parlement, als rechtstreeks verkozen vertegenwoordiging van de hele Vlaamse bevolking, te laten afhandelen. Op die manier kan men ook het NIMBY-syndroom (NIMBY: ‘Not In My Back Yard’) omzeilen en beletten dat kleine particuliere belangen grote maatschappelijk belangrijke projecten dwarsbomen.

2. Bespreking

De heer *Bart Martens* vindt het voorstel van resolutie nogal merkwaardig. Men vraagt aan de Vlaamse Regering om het initiatief- en beslissingsrecht over de bouwvergunning bij het parlement te leggen. Als men dat wil bereiken, zou men veel beter als parlement zelf het initiatief nemen en direct een voorstel van decreet indienen. Een voorafgaand voorstel van resolutie is een overbodige omweg. Overigens is de heer Martens er niet van overtuigd dat een nooddecreet immuun is voor procedures bij de Raad van State of het Grondwettelijk Hof. Zo heeft het Waalse Infrastructuurdecreet – geïnspireerd op het Deurganckdecreet – de toets van het Grondwettelijk Hof niet kunnen doorstaan. Bovendien kunnen vergunningen die op basis van dat Infrastructuurdecreet worden afgeleverd op hun beurt wel worden aangevochten bij de Raad van State³.

De indieners gaan er iets te gemakkelijk van uit dat een nooddecreet een project vrijwaart van procedures bij de hogere rechtbanken. Het Deurganckdokdecreet is door het Grondwettelijk Hof onaangeroerd gelaten wegens het zeer groot maatschappelijk belang van het project. De heer Martens is er nog niet van overtuigd dat hetzelfde argument zou kunnen worden ingeroepen voor de Oosterweelverbinding. Dat belang zal ter dege moeten worden gestaafd. Voor het Deurganckdok is dat door een maatschappelijke kosten-batenanalyse (MKBA) gebeurd. De MKBA die voor het Masterplan Antwerpen is gebeurd, is op heel wat kritiek gestoten, ook uit de academische wereld.

De heer *Jan Peumans* vestigt er de aandacht op dat het Waalse Infrastructuurdecreet momenteel onder vuur ligt door verscheidene procedures bij het Grondwettelijk Hof. Er is een verzoekschrift van de Vlaamse Regering tegen het project in Bierset en er is een procedure tegen de metro in Charleroi.

De heer *Boudewijn Bouckaert* zegt het op zich niet erg te vinden dat er procedures worden ingesteld tegen regelgeving. Dat leidt tot jurisprudentie die de regelgeving bevestigt of die leidt tot aanpassingen. De heer *Bart Martens* vraagt zich dan wel af waar de tijdswinst blijft.

De heer *Jan Penris* acht het voorstel van de LDD-fractie veeleer onbegrijpelijk. Een nooddecreet regelt een juridisch probleem. Wat er schort aan de uitvoering van het Masterplan Antwerpen is geen juridisch maar een politiek probleem, na het resultaat van het referendum. De bevolking heeft zich met een duidelijke meerderheid uitgesproken tegen het door BAM uitgewerkte project. Het stoort de heer Penris dat LDD in deze kwestie zich gedraagt als een slechte verliezer. In de partij van de heer Bouckaert ziet hij twee kampen. De heer Ivan Sabbe is meer voorstander van alternatieven; de heer Jurgen Verstrepen blijft daarentegen voorstander van de Lange Wapper van de BAM. Nu probeert men met een noodgreep het afgekeurde project nog te redden. De heer Penris had van LDD meer intellectuele eerlijkheid verwacht. Hij verklaart het voorstel niet te zullen goedkeuren.

³ Zie ter zake het verslag van de gedachtewisseling in de Commissie Versnelling Maatschappelijk Belangrijke Investeringsprojecten met de heer Benoît Gervasoni, attaché-jurist bij de Direction Générale Opérationnelle du Terroir, Logement, Patrimoine et Energie van de Service Public de Wallonie over de procedures bij grote investeringsprojecten in Wallonië (*Parl. St. VI. Parl. 2009-10, nr. 55/2, p. 158-173*).

De heer *Dirk Peeters* herinnert eraan dat Groen! het Nooddecreet indertijd heeft goedgekeurd maar intussen tot de bevinding is gekomen dat dit niet voor herhaling vatbaar was. Vooreerst acht hij de stap die de indieners de regering willen laten zetten overbodig. En voorts zou hij het erg arrogant vinden als het Vlaams Parlement de uitslag van het Antwerpse referendum zou negeren met een nooddecreet. Ook hij is tegen het voorstel.

Mevrouw *Sophie De Wit* sluit zich aan bij de vorige sprekers. Zij vindt de voorgestelde demarche overbodig. Zij vindt het initiatief bovendien voorbarig in het vooruitzicht van te verwachten uitspraken van de Raad van State. Het voorstel vraagt aan de Vlaamse Regering te beslissen over een vergunning die ze zelf aanvraagt. In een rechtstaat is een rechter-en-partijsituatie niet echt aan te raden. En een zoveelste kunstgreep uitvoeren in een kwestie waarin er al een levensgroot probleem bestaat van perceptie en draagvlak is een verkeerde boodschap aan het publiek.

De heer *Dirk de Kort* herinnert aan de maatschappelijke kost die het stilleggen van het project van het Deurganckdok zou hebben veroorzaakt: 1,2 miljard Belgische frank. Dat is zowat het bedrag van de investeringsbegroting van een gemeente van 37.000 inwoners zoals Brasschaat waarvan de heer de Kort burgemeester is. Hij is wat verwonderd over de scepsis van de heer Martens over het groot maatschappelijk belang van de Oosterweelverbinding. Maar veeleer dan onvoldragen initiatieven te ondersteunen zoals dit voorstel van resolutie, pleit de heer de Kort ervoor om ernstig werk te maken van de Commissie Versnelling Maatschappelijk Belangrijke Investeringsprojecten.

Mevrouw *Annick De Ridder* noemt het nooddecreet voor het Deurganckdok een reparatiedecreet om een juridisch probleem op te lossen die een noodzakelijke investering voor de haven van Antwerpen in de weg stond. Momenteel bestaat dat juridisch probleem nog niet voor de Oosterweelverbinding. Het is erg voorbarig daar nu al op in te gaan als men weet dat de Raad van State binnenkort een belangrijke uitspraak doet. Hoewel mevrouw De Ridder zich aansluit bij de heer de Kort voor wat betreft het onmiskenbare maatschappelijke belang van het dossier, is er intussen het belangrijke politieke feit van het referendum. Er is thans geen draagvlak voor het project. Maar meer in het algemeen is het in Vlaanderen erg moeilijk geworden voor infrastructuurwerken van enige omvang het vereiste draagvlak te bekomen. Vandaar dat de spreker het veel belangrijker vindt met genoemde Commissie Versnelling Maatschappelijk Belangrijke Investeringsprojecten tot een goed resultaat te komen, dan de voorgestelde resolutie aan de regering te richten.

Ook de heer *Eric Van Rompuy* wijst erop dat de context van het Deurganckdokdecreet heel anders lag dan de kwestie van de Oosterweelverbinding. Het ging inderdaad om werken die bezig waren en die helemaal verloren zouden gaan als men ze moest stilleggen. Maar in de debatten toen bleek niemand erg enthousiast over dergelijke noodgreep. In het dossier van het Masterplan Antwerpen helpt dat niets vooruit. Bovendien ontslaat een kunstgreep zoals deze de verantwoordelijken niet van een discussie ten gronde met de betrokkenen over alle niet geregelde aspecten. De spreker stelt veel meer hoop in de werkzaamheden van de commissie Versnelling.

De heer *Boudewijn Bouckaert* zegt bewust geen voorstel van decreet te hebben ingediend om een reikende hand te kunnen aanbieden aan de regering en de andere fracties om samen de voorgestelde oplossing te kunnen bekijken. Een voorstel van decreet zou zeker een maat voor niets zijn geweest. Met een voorstel van resolutie kan men eerst de opvattingen van de andere fracties aftoetsen.

De heer Bouckaert geeft toe dat er uiteraard grote verschillen zijn met het dossier van het Deurganckdok. Hij is er evenwel niet van overtuigd dat die verschillen van zo doorslag-

gevende aard zijn dat het procedé niet weer kan worden gebruikt. Wat vroeger beschouwd werd als een heilzame ingreep, lijkt nu plots een truc te zijn geworden. Op zijn beurt constateert de spreker dat de heer Martens het grote maatschappelijke belang van het project in twijfel trekt, in tegenstelling met andere deelnemers aan het debat. Hij concludeert daaruit dat dit belang wel vaststaat en dat het Grondwettelijk Hof om die reden de procedure niet zou afkeuren.

De heer Bouckaert erkent, na een tussenkomst van de heer *Sas van Rouveroij*, dat er een politiek probleem is gerezen door de uitslag van het referendum. De heer *Boudewijn Bouckaert* ziet echter nog een ander politiek probleem: het feit dat de meerderheidspartijen het onderling niet eens zijn over het project van de Oosterweelverbinding. Dat noemt hij het ware politieke probleem. Hij geeft toe dat zijn voorstel niet alles zal oplossen maar het zal de zaken wel iets vergemakkelijken. Democratisch gezien is er geen vuiltje aan de lucht aangezien het voorstel de wetgevende macht, die boven de uitvoerende macht staat, het laatste woord wil geven. Een uitspraak van het rechtstreeks verkozen parlement is het beste vervangmiddel voor een algemeen referendum voor heel Vlaanderen. Hij herhaalt dat de sluiting van de ring rond Antwerpen een mobiliteitsprobleem voor heel Vlaanderen is en niet alleen voor Antwerpen. De negatieve uitslag van het Antwerpse referendum is daarom een belangrijk feit maar is, volgens de spreker, geen beslissend argument in dit debat. Wat zou de uitslag zijn van een referendum waaraan heel Vlaanderen zou kunnen deelnemen?

Overigens is de heer Bouckaert het er mee eens dat de procedures voor grote investeringsprojecten op zijn geheel dienen herbekeken worden met het oog op versnelling van besluitvorming en uitvoering. Maar die hervorming zal geruime tijd duren en de Antwerpse kwestie kan zo lang niet wachten.

De heer *Bart Martens* ontkent te hebben beweerd dat de Antwerpse mobiliteitsproblemen niet van groot maatschappelijk belang zijn. Hij stelt zich alleen de vraag of men de Raad van State en het Grondwettelijk Hof daarvan zou kunnen overtuigen. Er zijn verschillende oplossingen mogelijk voor het probleem en men zal de hogere rechtbanken ervan moeten kunnen overtuigen dat de gekozen oplossing de enig mogelijke is. Dat was voor het Deurganckdok wel even anders. Daarvoor was er een MKBA geweest, waarvan de Europese Commissie zei dat er niet voldoende naar alternatieven was gezocht. Men heeft voor het Nooddecreet een nieuw onderzoek moeten doen naar die alternatieven en daaruit is gebleken dat het Deurganckdok als enig alternatief een oplossing bood.

Fundamenteel is de heer Martens van oordeel dat wetgeving universeel moet zijn. Het zou verkeerd zijn elk specifiek probleem op te lossen met een specifiek decreet. Laat de Commissie Versnelling Maatschappelijk Belangrijke Investeringsprojecten haar werk doen om een aantal algemene maatregelen in regels te gieten.

De heer *Boudewijn Bouckaert* wijst er nogmaals op dat het hier gaat om een maatschappelijk heel belangrijk dossier waarvan de besluitvorming compleet in de knoop zit. De meerderheidspartijen zijn verdeeld en een volksraadpleging heeft het verst ontwikkelde project afgewezen. Om de besluitvorming weer vlot te krijgen willen de indieners het parlement laten beslissen en op die manier het maatschappelijke debat zich ook in het parlement laten afspelen.

3. Stemming

Het voorstel van resolutie van de heren Lode Vereeck en Boudewijn Bouckaert, mevrouw Patricia De Waele, de heer Peter Reekmans, mevrouw Ulla Werbrouck en de heer Jurgen

Verstrepen betreffende de beslissingsbevoegdheid over de bouwvergunning(en) in verband met de Oosterweelverbinding wordt verworpen met 14 stemmen tegen 1.

Jan PEUMANS,
voorzitter

Annick DE RIDDER,
verslaggever